విడిపత్రిక రాగి

గోలకొండ పత్రిక

102934

ప్రతి సోమ, గురువారములందు వెలువడు అర్ధవార జాతీయ పత్రిక

సంపుటము ౧౯ ● హైదరాబాదు దక్కన్ ... తారణ నం. మార్గశిర ... సోమవారము ... సంచిక

యుద్ధము త్వరలో అంతమౌతుందని భ్రాంతిపడవద్దు

ప్రధాని చర్చిల్ హెచ్చరిక

నేటిదినము కామన్సు సభలో మాట్లాడుచు చర్చిల్ ప్రధానియిట్లు పలికెను.

[illegible]

పసిఫిక్ రంగం

[illegible]

జర్మనీపై ౧౦,౦౦౦ వైమానికుల దాడి

[illegible]

ఇటలీ రంగం

[illegible]

బర్మారంగం

[illegible]

అయితే మా జీతాల మాట యేమి?

[illegible]

కలకత్తా అపారిశుద్ధ్యము

[illegible]

లౌవీములాలాన లేవడీ!

గుజరాత్ గ్రామాలు బేచిరాగ్!

[illegible]

వేదకాములు పిచ్చివాండ్లు మూర్ఖులు

[illegible]

సత్యార్థ ప్రకాశ సత్యాగ్రహం

[illegible]

కలకత్తా ఆకటిచావులు

[illegible]

లక్నో జైలులో నిరశన వ్రతము

[illegible]

అలుగడ్డల రేషన్

[illegible]

యుద్ధానంతరము వరకూ అధికారము బ్రిటిష్

[illegible]

గోలకొండపత్రిక

తారణ సం॥ మార్గశిర బ॥ ౫ సోమవారము

సర్వాంకల్లు! సాగరంకల్లు!!

మమ్లుకత్ అనే హైద్రాబాదువార పత్రిక అప్పుడప్పుడు కొన్ని క్రొత్త విషయాలు బయటపెట్టుతుంది. రెండేండ్ల నాడు ప్రభుత్వమువారుకూడా బయట పెట్టనట్టి ఆర్యసమాజంవారి "దుండగాలను" బయటపెట్టియుండెను. కాని ప్రభుత్వమువారు యెవ్వరిపైకూడా యేలాటి చర్యను తీసుకొనకపోయిరి.

ఈసంవత్సరం మమ్లుకత్ సంపాదకులు మరొక క్రొత్తసంగతిని బయటపెట్టినారు. అదేమనగా ఇకముందు హైద్రాబాదు రాజ్యములో భూము మైపన్ను లేయుండవట. ఈవార్తను ౧౬జూలై నాటి పత్రికలో ఇచ్చినారు. ఒక నెలదినాలు గడిచిపోయినవి. రాష్ట్రము లో భూముల ధరలు చాలా పెరిగిపోవలసియుండెను ఎందుకంటే భూములపై పన్నులేలేవంటే దీనర్థము ఇప్పుడు ఎవ్వరెవ్వరి వశము లో భూములు పట్టాలుగా ఉన్నవో వారికంతా అపట్టాలు ఇనాములైపోగల వన్నమాట. ఈవార్తను విన్నతర్వాత ఇనాముభూములను ఇప్పుడే కొనిపెట్టుకుంటే బాగుంటుందని కొనేవారున్నూ ఉన్నవి పోగొట్టుకోగూడదని భూములకల రైతులున్నూ అనకుంటూ ఉండవచ్చును. కాని ఇంతవరకు ధరలేమిన్ని పెరుగలేదు.

హైద్రాబాదు రాజ్యాన్ని ఎవరెట్లు విమర్శించినాసరే ఒకమాట ఒప్పుకోవలెను. ఇక్కడి ప్రభువులు చాలా ఇనాములు జాగీర్లు ఇచ్చినారు. పూర్వరాజులవి అనగా ఒరంగలు, విజయనగరు గోలకొండ, ప్రభువుల సనదులను ఈ ఆసఫియావంశమువారు అట్లరాలా పరిపాలించినారు. నూటికి ౪౦ పాళ్ళు హైదరాబాదు రాష్ట్రభాగం జాగీర్లతో నిండియున్నది. ఇనాములతో ఎంత భాగం నిండియున్నదో అది లెక్కపెట్టలేదు. అదికూడా లెక్కపెట్టితే అది నూటికి ౧౦ పాళ్లయినా ఉంటుంది. మొత్తానికి సగముదేశము ఇనాముల క్రింద ఉన్నది. అది చాలదని యూమియాలు, రుసూములు, మన్సబులు, వజీఫాలు, ఖైరాతులు, లెక్కలేకుండా ఉన్నవి ఇట్టి "దయామయము"అయిన ప్రభుత్వము మిగతాసగము భూమిపై పన్నులను వదలుకొంటుందంటే అంతగా విచిత్రమనిపించదు.

అయితే ఇది నిజమా? మమ్లుకత్ సంపాదకులు వాటిట్లు వ్రాసినారు

"ధాన్యం పంటలవృద్ధి చేసే నిమిత్తమై అధికారులు ఆలోచించుచున్నారని వినవచ్చుచున్నది. ధాన్యంపంటలు పండించే రైతులనుండి భూమిపన్ను తీసుకోనరని తెలిసినది. వ్యాపారం పంటలు పండించు రైతులపైననే పన్ను విధింతురు ఈవిధానమును ప్రవేశపెట్టినచో ప్రభుత్వాదాయము చాలా తరిగిపోవును. కాని ఈతరుగును ఆదాయం పన్నుతో పూడ్చుకొంటారు.

వ్యవసాయకుల మేలుగోరువారు పై విధానానికి స్వాగతమిచ్చి తీరుతారు.

అయితే మరొకప్రశ్న బయలుదేరునది జాగీర్లు ఇనాముల గతేమగును. అప్పట జాగీర్దారులకేవిధా నముచల్లతప్పకుండా నష్టముగల్గును. అందుచేత ప్రభుత్వమువారు ఆదాయం పన్నును ఇకవారినష్టాన్నికూడా పూడ్చివేస్తే బాగానేఉంటుంది.

ఇప్పుడు ధాన్యం తక్కువగాను అధిక ప్రియముగాను లభిస్తున్నవి బీదలకు చాలా కష్టంగావుంది. ఈ విధానంవల్ల ప్రభుత్వమువారుబీదల దీవనలు పొందగలరు."

ఈవిధముగా మమ్లుకతువారు వ్రాసియున్నారు. ఈవార్తఅనంతరముకొన్ని వదంతులు బయలుదేరినవి. హైద్రాబాదులో వదంతులుకూడా సగానికిపైగా సత్యంగానే ఉండుటచేత ఈవదంతుల సారాంశమిట్లు చెప్పవచ్చును.

"హైద్రాబాదు ప్రభుత్వమువారు నూతనవిధానాన్ని తాత్కాలికంగా కాక శాశ్వతంగా ప్రవేశపెట్టి అమలు జరుపనున్నారు. ప్రభుత్వమువారు భూమిపన్ను ఆదాయంపన్ను మదింపులు చేసుకొని తమకు నష్టమేమిన్ని లేదని తృప్తిపడినారు, నష్టంలేనప్పుడు ఏవిధానమైతే నేమి అని అన్నారు. ఈవిధానమును అమలుపరచుటకై తుదిరూపమును సిద్ధముచేయుటకొక ఉపసమితిని నిర్ణయించినారు. అందు అయిదుగురు అధికారులున్నారు: వారలో జహీరు అహ్మదుగారు, ఫజలుల్లాగారు ఖురేషీగారు, మరి యిద్దరు అధికారులున్నారు ఈ నూతన శాసనాన్ని ౧౩౫౪ ఫసలీ నుండి ప్రవేశపెట్టుతారు."

ఈవదంతులెంత సత్యమో కాలమే బయటపెట్టగలదు- గతసంవత్సరమొక విచిత్ర వార్త వచ్చియుండెను. దాని నొక సర్కారీ అధికారియే ఒక ఉపన్యాసములో బయటపెట్టియుండెను. కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతము ప్రకారము భూమిపట్టాహక్కును రద్దుచేసి భూమినంతా అందరిచేత వ్యవసాయంచేయించి అందరికిన్నీ లాభించునట్లుచేస్తారని యొకవార్త బయలుదేరెను దానినప్పుడే మేము విమర్శించియుంటిమి. ఇప్పుడు వెలువడిన యీవార్త దాని సోదరివంటి వార్త. పైకిచూచుటకే మోబలే ఆకర్షణీయముగా ఉన్నది కాని లోపల యేమేమి విపరీతాలు దాగియున్నవోయేమో "ఈతీక్షణమేయీనూతన విధానాన్ని వ్యవసాయము మేలుకోరేవారంతా ఒప్పుకొంటారు." అని మమ్లుకత్ అంటుందికదుఅంతతీకముగా ఒప్పుకొనుటకు వీలులేదు- ఈ నూతన విధానముయొక్క సంపూర్ణ వివరణ తెలిసేవరకు నిష్కర్షయగు అభిప్రాయమిచ్చుటకు వీలులేదు. ఈ నూతనవిధానము దేశములో ఒక విప్లవాన్ని కలిగించునట్టిది. అందుచేత ప్రభుత్వమువారు బాహాటముగా మతుద్వారా లేక ఒక సంఘం ద్వారా శాసనంచేసి తటాలున ప్రజలపై మోపుటకు ముందుగా దీనిని ప్రకటించి ప్రజల అభిప్రాయాన్ని తెలుసుకోవలెను. నాకార్యపు పాతకాలపు శాసనసభలో కూడా ప్రవేశపెట్టవలెను. ఈ ఐదేండ్లనుండి కావలసినన్ని శాసనాలు బాహాటముగానుండి బయలుదేరినవి అవి శాసించినాము అని ప్రకటించే వరకు ప్రజలకు తెలియదు ప్రజలకు తెలియకుండ ప్రజల అభిప్రాయము తెలిసికొనక శాసించినందున ధాన్యగ్రహణ సమస్యకందరిగోళముతోకూడికొన్నదై పోయినది-చాళ్ళపంటలశాసనం ఇంచుమించు గజెటుకాగితం హద్దువరకుఉండిపోయినది దేశములో చాలామంది దాని ప్రకారం మాచరించలేదు- కాన ప్రభుత్వమువారు ఈనూత్న శాసనం చేసేదే నిజమైతే దాన్ని ముందుగా ప్రకటించి ప్రజాభిప్రాయాన్ని తెలుసుకొని అందుపై అవసరమగు సవరణ చేయవలసియుండును. అందులో ఇది మంచిశాసనమని మమ్లుకత్ అంటున్నది! కదా: ఈశుభవార్తను ముందుగా రైతులకు తెలిపి శాసించితే ఒకరిబాగుంటుంది ఈ శాసనములో మాకు కొన్ని సందేహాలు కలుగుతున్నవి. వాటిని ముందుతడవ చర్చింతుము

అందోల్ తాలూకా ప్రజల యవసలు

గతాలమున వర్షము బాగ పడకపోవడంవల్ల చెరువులు బావులు నిండనందువల్ల ఆబీపైరు చెడిపోయినది చాలావరకు మెట్ట క్రింది భూములలో మాత్రమే నాలుగాని వరకు పండినవి. ఈవిధంగా పడ్లకొరత ఏర్పడి ఈసంవత్సరము ప్రజలు లెవీధాన్యము చెల్లించుటకు భయపడుచున్నారు. పోయిన శాబీఆబీ కన్న ఈసంవత్సరము లెవీ ఎక్కువ చేయబడుట వలన చిన్నరైతులు అనగా౧౨౦౦కరము మొదలు కాని ౩ ఎకరముల భూలమగలవారు కొల్లార్లకు సమువద్ద లేకన్నను కొని తెచ్చి పెట్టిరి. విక్రయముగురించియు, ప్రస్తుతము గురించియు ఇకను వస్త్రము లను గురించి యు స్పెషల్ తహసీల్ దారు చేసినసహాయము ఏమియు లేదుయిది బ్యాంకుసంఘము వారు మాత్రము ఈవిషమపరిస్థితులలో పాతబకాయి మ గురించిగాదాం, భూముల హర్రాజులు చేయించడము జరుగుచున్నది. రైతులనుచి లేవీ కొనబడు లెవీధాన్యమునకు పాటిరేటువిధించుచు రైతులకు అవసరమైన వస్త్రములు చౌకధరకు అందు బాటులోనుంచుటకు తహసీల్ దారు ఏమాత్రము శ్రద్ధ పూనటములే. ఇందువల్ల అధికారులకోత్పత్తి దెబ్బ తినగాను సాహుకార్లు రైతులకు అప్పులనుధనరూపమున గానైనను ధాన్యరూపమునైనను ఇచ్చుటకు ధైర్యము లేకపోతున్నారు. ఆపాటురైతు ఏమాత్రమిచ్చినను స్వతంత్రంగా అప్పుతెచ్చు కోగలిగేదిగాదు ఈనాటివరకు నిరాశయేమిక్కు ఆయా పోయి నిరాధార జీవితము నడుపవలసియున్నారు అధికులు సంబంధించిన తప్పిని జరుగక రైతులు నిరాశ చెంది చాలావరకు కోసి వప్పుట చేయడము జరుగుచున్నది. గడ్డికూడ దొరకక పోతుండేవాని నిర్భయము చేసి ఇట్లు చేయవలసి వచ్చుచున్నది. అత్యవసముచేసినచో తాబీ పైదెబ్బ తగులును అనుభవించే అప్పుదేసికప్పులు చేసికోవడము జరుగుచున్నది.

పెరుగనగ కమయపై గిర్దావర్లుదోపా ఒకగస్తీ తీసుకవచ్చుచున్నారు మొత్తముగెంటు పంటలు పండించినభూమియొక్క ౩వభాగమును లెక్కచేయుట బదులు ఏసంవత్సరమైనా బరువ్యాపారపుపంటలపేరఠ౩వభాగమును సేద్యము జేయబడినదాకిదా అని తెలిపినాని ప్రజలు తీవ్ర ఆశాభంగముగా తీసికొన్నారు రైతుపైనదెబ్బతీయుటకుపను ప్రభుత్వానికి ప్పవుచున్న వచ్చే అట్లు చూచుచున్నారు.

ఈతాలూకాలోని పొతన్నపేట సంస్థానము నుమారు మాన ఫకీరు దారు ఋగ్మానులకు తాబి సేద్యమునకు ఉపయోగపడుచున్నది. కాని ఈసంవత్సరము సకాలమున వర్షములు కురియకపోవడంవల్లను ఫతేపూరులో సెప్పుచాలక పంటలు చెడిపోయినవి- రైతులు బాధపడుచుండ ఇంకొక వైపుపతి ప్రకారముగ ౩వంతైచొప్పున లెవీ పోగాకుంకను ౩వంతు చొప్పున ఇవ్వవలసిననిరహసీల్ దారు ఒత్తిడిజేయుడంవల్ల దాదాపు ౩౦౦ పైగా రైతులు జోగిపేటకు తాలూకాదారు గారువచ్చుచున్నారను విషయము తెలిసికపోగా చలిలో పిల్లలతోకాదు సహాయము అవరణలో మూడురాత్రిళ్ళు గడిపి నాల్గవనాడు అవ్వల్ తాలూక్దారు గారితో కలిసి సజ్జపెట్టుకోగా ప్రతిఎకరముకు ౩ పల్లెలవి కాపడతే తీసికొంబడునో అదిఉన్నవారునుండి మాత్రమే తీసికొంబడును కానిలేనివారిపైన సర్బ ఫాలు లేదనోటిమాటగా చెప్పిరి. ప్రజలు లిఖితపూర్వకముగా వ్రాసిఇవ్వవలెనని కోరి, అవ్వల్ తాలూక్దారుగారు సమ్మతించకపోయిరి ప్రజలు ప్రభుత్వాధికారుల కరుణకు జెప్పుకొన్నారు.

శాదరావుదు శ్రీదముగా ఏర్పరచబడిన శిక్షణాధికారులు జేర్చబడినవి- మొత్తము ౬ ని

ఏడవనేరిస్తే వ్యవసాయం చెయ్యి!

గ్రామచావడిలో ఒకరైతు:-చూడండయ్యా మనరైతులంతా! "వ్యవసాయమంటే - సామాన్య కృషి అనుకున్నారా, పరచభూతాలతోటి పనిఅని మహాకుశాగ్రుడు మన మంత్రిగారు వ్రాసేరు చూడండి —పాడిపంటల పత్రికలో మీకంతరకూ 'వ్యవసాయం-బందకని'ఆడదం మామూలైపోయింది!

ఇంకో రైతు: 'ఏడవనేరిస్తే వ్యవసాయంచెయ్యి!' అన్నారేం మరి పెద్దలు!

మరో రైతు:-అంటే 'అంత పాటుబడితే గాని లాభంలేదని' దాని అర్థం అంతేగాని ఏడవమనా? ఇలాగే పెద్దలు చెప్పినవాటిలోని మైన అర్థంతెలియక రకరకాలుగా తీసుకొని-పైగా వాళ్ళంతా పిచ్చివాళ్ళనుకోవటం.

నాల్గోరైతు:-ఏడవడమే అనుకున్నాను నేను ఎందుకంటే- "సాంతదారు మక్తాకువచ్చినప్పుడు, ఈ ఏడు పంటలు సరిగా పండలేదండి, మక్తా తగ్గించాలని ఏడవనేరిస్తే- వ్యవసాయం చేయి' అన్నారనుకున్నాను!

ఐదోరైతు;-నేనూ ఏడవడమే అనుకున్నాను సుమండీ! యథార్థం చెబుతున్నాను. సర్కారోడు పన్నుకొచ్చినప్పుడు- బాబూ ఈఏడు పురుగు నాశనమైందండి- పంట, పన్ను లు కొంచం తగ్గించాలి అని ఏడవనేరిస్తే వ్యవసాయం చేయాలని చెప్పేరనుకున్నా.

ఆరోరైతు:-అది కాదు. వ్యవసాయం చేయుడమంటే నాటలా? కాలమానంతో పోట్లాడి వాన, గాలి, నీరు, భూమి వగైరా పంచభూతాలతో కలబడుతూ పంటలు పండించుకుంటూ— ఒక పక్కని పాడిమూపల్ని మన పశువుల్ని చూచుకుంటూ, రెండో పక్కని పాలేర్లను చక్కబెట్టుకుంటూ, మరో పక్కని కూలీలను పనిచేయించుకుంటూ, ఇంకో పక్కని సర్కారోళ్ళ నమూనాలు చూచుకోవాలి--ఇన్ని పనులు చక్కబెట్టుకోగలగడం —ఏడవడం, అంటేను! అంతే కాని కూడుని ఏడవడమా!

పెద్ద రైతు:—నేను మాత్రం నిజంగా ఏడుస్తే చేస్తున్నాను సుమా—, ఎందుకంటారా? ఇక్కడ చూస్తున్నాం —దేశంలో పరిస్థితులు: పాడిపంటలను పుట్టిల్లని, కన్నకర్పకమని కల్పవల్లి అని పిలుచుకున్న భారత దేశంలో పరిస్థితి. కాదు మూర్తి, మన ప్రజలకు సరిపడా పంటలుకూడా పండించలేక పోతున్నాం ఈ-స్థితికై ఏడవగలమని ఏడు పెట్టుకుని—నిజంగా ఏడుస్తున్నానంటే నమ్మండి

అందరూ:—జరిగిందానికి ఏడిస్తే ఏం లాభం చేతనైనట్లైతే అంతా కలిసి నమూనగట్టి పాడిపంటల వృద్ధిచేసేమంటే —

ఏడ్చి మానేసి సాధించేసి—సమ్మోహన్నా నిర్మించొచ్చు. అనుకుంటే ఇందుకు అంతా పూనుకుంటున్నాం, ఇదే ఇకగట్టి తీర్మానం

శ్రీ ఆర్ వాసుదేవరావు నాయుడు

సూపరింటెండెంటు, అనకాపల్లి ఫారం.

(పాడి పంటలనుండి)

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సేవకసంఘము
బెజవాడ

గ్రంథాలయ భాండాగారుల శిక్షణతరగతులు

ఈ రోజున బెజవాడ శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరీ అమ్మవారి సత్రము ఆవరణలో ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమ ప్రచారక సభవారిచే యస్. ఆర్. ఆర్. కాలేజి ప్రిన్సిపాలుగారగు శ్రీ పి. శ్రీనివాసాచారిగారు యం. ఏ. పి. హెచ్ డి గారి అధ్యక్షమున ప్రచారక శిక్షణనిమిత్తము ప్రత్యేక శిక్షణ తరగతులు ప్రారంభింపబడెను- శ్రీయుత శ్రీనివాసాచారిగారు తమ ప్రారంభోపన్యాసమున హిందువులు జ్ఞానసముపార్జనలో పొందిన అభివృద్ధిని గొనియాడుచు అందు ముఖ్యముగా గ్రంథాలయోద్యమమును గొనియాడుచు గ్రంథాలయములు తమద్యము భారతావనికి పరదేశీయులు గని నూతనములు గాని కావనియు పూర్వకాలమందుకూడా మనదేశమందు నీ గ్రంథాలయములు పెంపొందెననియు పూర్వదినములలో పండితులే చరగ్రంథాలయములుండెను. మనదేశమునందలి గ్రంథాలయములనుగూర్చి , ప్రస్తుతము అభివృద్ధిలోనున్న విదేశములలో వాడుకలోనున్న నవీన పద్ధతుల ననుసరించి నడుపుచున్న గ్రంథాలయములందు నిమిత్తము కొందరికైనను శిక్షణ యిచ్చుటకు ఇటువంటి తరగతులేర్పాటు జేయుట ముఖ్యావసరమనియు గ్రంథాలయోద్యమమును గురించియుంకను మనము చేస్తుకొనవలసిన విషయములు చాల గలవనియు మనము శ్రద్ధతో నిత్య నూతన పద్ధతుల మీద ఉద్యమాభివృద్ధికి కృషి గలుప వలయుననియు నుపన్యసించిరి.

అనంతరము ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసేవక సంఘకార్యదర్శిగారగు శ్రీ యం- రామమూర్తి గారున్నూ ఉపాధ్యక్షులగు శ్రీయుత అయ్యంకి వెంకట రమణయ్య పంతులు గారున్నూ మాటలాడుచూ గ్రంథాలయోద్యమమునందు ప్రస్తుతమున్న లోటుపాటులు వివరించుచూ యుద్యమాభివృద్ధి నిమిత్తము యిట్టి తరగతులేర్పాటు జేయుటకు నవీన పద్ధతులపై యున్ని విధములగు గ్రంథములు గ్రంథాలయములను అభివృద్ధిలోనికి తీసుకొని వచ్చుటకుసర్వ విధములగు ప్రయత్నములు జేయుటకును గల ముఖ్యాంశములను వివరించి ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమ నాయకుల తరఫున జరుప బడిన ట్రయినింగు క్లాసులలో నిది యేడవదని తెల్పుచూ యీతరగతులకు వచ్చిన అగుటకు ౫౫ దరఖాస్తులు వచ్చినందులకు తమ సంతోషమును వెలిబుచ్చిరి. యీ తిరగతులు

తా. ౨౬-౧౧-౪౪ నుంచి తా. ౧౬-౧౨-౪౪ తేది వరకు జరుగు నియమ యీ పన్నెండుదినములలోనూ గ్రంథాలయములకునూ, వాని యుద్యమములకునూ సంబంధించిన అన్నివిషయములనూ నవీన పద్ధతుల మీద వానిని నడుపవలసిన విధములనూ అన్ని యమూ బోధింపబడుననియు గ్రంథాలయోద్యమములో ఆరితేరినటువంటి అనుభవశాలురగు ప్రముఖులచే నుపన్యాసము లొసగ బడుననియు తెలిపిరి. ఈ దిగువ నుదహరించినవారు గ్రంథాలయ శిక్షణనిచ్చుటకు దయతో నంగీకరించిరి.

(౧)శ్రీయుత పి శ్రీనివాసాచారిగారు(బెజవాడ యస్. ఆర్. ఆర్ - కాలేజి ప్రిన్సిపాల్ గారు ఎం. ఏ. పి. హెచ్ డి) (౨) అయ్యంకి వెంకటరమణయ్య పంతులుగారు (అఖిలభారత గ్రంథాలయ సంఘ కార్యదర్శిగారు) (౩)మారేపల్లి రామచంద్రశాస్త్రిగారు (౪)డి. కృష్ణయ్యగారు-(౫) టి. రామచంద్రరావుగారు (ఎం. ఏ. బి.యల్) (౬) పి. కోదండరెడ్డిగారు (ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ గ్రంథాలయ భాండాగారి) (౭) జి. వాసుదేవశర్మ రావుగారు (ఎం-ఏ) (౮)డి- సచ్చిదానందగారు (ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయ భాండాగారి)

అనంతరము శ్రీ ముదిగొండ ఆ- శ్రీరామశాస్త్రిగారు పి- సూర్యనారాయణగారు మొదలగు ప్రముఖులు మాటలాడిన యనంతరము సభ మధ్యాహ్నముకు వాయిదా వడెను

మా జనసంఖ్య ఫరతాలకి పైగానుండి ప్రతినెల నాల్గువన్నెర మణుమాత్రమే శక్కర ఇవ్వబడుటవల్లను మరొకవైపు బెల్లము లేకపోవడంవల్లను కొందనాయిలు అసలేకొనకపోవడంవల్ల ప్రజలు బాధపడుచున్నారు. కావున ప్రభుత్వం వెంటనే న్యాయము పరిపాలించవలె నని వివన్నాను

జి. యస్. గుప్త

మెదక్ జిల్లా ఆంధ్రమహాసభ కార్యదర్శి

హత్య

కారము పడినదము క్రిందట ఘటకేశ్వరం గ్రామ కట్టెలగు గోపాల్ రెడ్డిగారి వ్యవసాయం పనిచేయించనాకి కాపివద్దకిపోవుచుండగా అడ్డ కుమ గురు దారిలో కాపలాకాయుడు వారిరాగానే కత్తిలాగిపొడిచిరి, హంతకులు హత్య చేయుచుండ వారి సత్రమిరి వచ్చి వారించినను లెక్కచేయక హత్యచేసిన హంతకులు పారిపోయిరి, పోలీసువారు ఆపోశి తీయుచున్నారు హంతకులుమాత్రము దొరకలేదు

హైదరాబాదు శాసనసభ

హైద్రాబాదు శాసనసభాసభ్యులు కొందరుమాజిలు మార్చి తుదకు శెలవులకై బుధవార మునాడు ఏర్పాటుచేసినారు. అందురాజ్యాంగ సంస్కరణములలో కొన్ని మార్పులు నిజాము ఒక నిర్ణయము ప్రకటింపనున్నారని అనుకొనుచున్నారు. శాసనసభ సంస్కరణము చేయనున్నారని యాలు అనుకొనుచున్నారు ప్రభుత్వమువారు సర్ సప్రుగారితోనుసర్ సి. పి. రామస్వామిఅయ్యరుగారితోను సలహాచేసినారనియు వదంతులున్నవి ఇందెంతసత్యమో యేమో మొత్తానికి ఈ బుధవారమునాటి శాసనసభ కొంత విశిష్టత కలదిగానున్నదని తలచుచున్నారు

(మా ప్రత్యేక విలేఖకుడు)

కృతిస్వీకారము

కవిసన్మానము

రాజమహేంద్రవరము

౨౬-౧౧-౪౪

రాజమహేంద్రవరము నకు సమీపమునగల ౧ శక్తి తీరమునను శాళ్ళపూడి గ్రామమున సుప్రసిద్ధ దేశసేవకులును గొప్పసంపన్నులును సారస్వత సర్వస్వము అను చిత్రకారా పత్రికకు వ్యవస్థాపకులును అగుపండిత విలారిపాటి రామభద్ర చయనుల వారి జన్మదినోత్సవ సందర్భమున ఈ నెల ౨౪-౨౫ తేదీలలో సారస్వత సభ జరిగినవి వివిధ ప్రాంతములనుండి కవులు పండితులు ఆహ్వానిం పబడిరి శ్రీమాడభట్ల రామకృష్ణకవి అధ్యక్షతనకే షాదిశర్మ మొదలగువారు పంచకోశములనుండి శ్రీరామభద్ర చయనులవారి భాషాసేవను గొని యాడిరి హైదరాబాదునుండి ప్రత్యేకాహ్వానము పై సుప్రసిద్ధ కవులగు శిరోమణి శ్రీమాడపాటి మంచర్ల రంగాచార్యులు గారు ఈ సభలో పాల్గొనిరి.

ప్రతి సంవత్సరము తమజన్మదినోత్సవ సందర్భమున సారస్వత సభలు జరుపుటయు ఒక ఉత్తమ కృతిని స్వీకరించి కవిసన్మానించుటయు శ్రీ చయనులవారికి నాదుక ఆశ్లేయా సంవత్సరమునకు గాను శ్రీ చయనులవారు శిరోమణి మంచర్ల రంగాచార్యులవారిచే రచింపబడిన ఆంధ్రాలక్య విచారచర్య యను ఉత్తమ కృతిని కృతిగొని కవిగారిని నూతన వస్త్రములతోను నూటపదహార్ల రూప్యములతోను సన్మానించిరి

శ్రీ రంగాచార్యులుగారు భరతముని నాటినుండి నేటివరకు భారతీయులు అలంకారశాస్త్రము చేసినకృషిని ఉదాహరణములతో చక్కగ వివరించుచు కావ్యలక్షణ విషయమున జరిగిన వివిధ సిద్ధాంతములలో శ్రీ కేంద్రమని యగుచిత్యవాదమును నిరూపించిరి తమ ఆంధ్రాలక్య విచారచర్య నుండి కొన్ని ఘట్టములనుచదివి యగుచిత్యమహత్వమును వివరించి సభ్యుల నానందింపజేసిరి సభ్యుల కోరగా రెండవ దిన సభలోగూడ శ్రీఆచార్యులుగారు తమకావ్యములనుండి రసవద్ఘట్టములను చదివిరి జన్మదినోత్సవాదులను నిర్విఘ్నముగ జరుపుచు స్వరచితములను కేవలముతో నిందులతో సంపన్న మాతృభాషాసేవకై వినియోగించుచు ఘనకీర్తిని సంపాదించుచున్న శ్రీరామభద్ర చయనులవారిని పలువురు ప్రశంసించిరి.

చందాదారులకు గమనిక

సక్రమముగా టప్పా రానివారునకు మీఆరోపణలు మూరముకావలెనన్నమీ చందా సంఖ్యతో సహా ఉత్తరమువ్రాయుడి.

గోలకొండ పత్రికాలయము

తూపుబజారు హైదరాబాదు

చందా వివరాలు

సం॥రముచందా ... రూపాయిలు

ఆరునెలలకు ,, ,,

బ్రిటిషిండియాకుచందా ౭ కల్దారు రూ.

విడి ప్రతిక ౦-౧-౪

పాత ప్రతిక వెల ప్రత్యేకము

గోలకొండపత్రిక

Golkonda Patrika

Vol. 19 — No. 98 Published every Monday and Thursday. Hyderabad-Dn.

The only Popular Paper that reaches the masses in the Dominions

BEST MEDIUM — FOR — ADVERTISEMENT

4—12—1944

మాతృభాషలోనే విద్యనేర్పవలెను

ప్రజాపక్ష విద్యామహాసభ అధ్యక్షోపన్యాసము

హైద్రాబాదు ౨౯ నవంబరు

ప్రజాపక్ష విద్యా మహాసభాధ్యక్షులగు శ్రీయుత లక్ష్మణరావుగారు తమ అధ్యక్షోపన్యాసము న యుద్ధానంతర పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమము అత్యంత త్వరలోనే ప్రారంభించగలదని తమ నమ్మకమును వెల్లడి చేసిరి- ప్రభుత్వము ప్రజల సహకారము పూర్తిగా పొందునని యు దీనివల్ల అత్యంత మేలు చేకూరునని యు అనిరి- వారు మరియు ఇట్లనిరి- "బ్రిటిష్ ఇండియానుండి మన సోదరులకు ... శక్తియందు దగ్గ వారి సమాన ... మనము నడచుటకు ... ఉన్నత విద్యను ... విద్యను పొందుటకు ... పద్ధతి ఈసభ ... చేయవలయును-

ప్రాథమిక విద్యను గురించి వారిట్లనిరి సర్వ ప్రాథమిక విద్యావ్యాప్తికి తగు ... స్వీకరించుటకు, ప్రభుత్వమువారు అసంపూర్తి ... ఒకసారి ... ప్రకటించిన ... వరకూ ఆచరణలో పెట్టబడియుండి చదవుటకు ... ప్రజలకు విద్యానిర్బంధము ... దేశ ధనము ... వెచ్చింపవలెను-

గ్రామ ... మాతృభాషలో బోధించు ... శాలను స్థాపించి అందు ఉర్దూను ... విధానము ... సంవత్సరములు ... పట్టభద్ర ... చదువుచున్న ... యుండునట్లును ... సౌకర్యము ... చేయవలయుననియు ... కోరిరి-

అఖిలభారత ఉర్దూమహాసభకు శ్రీ శ్రీ ... నైజాం ప్రభువారేణ్యులు ప్రేమపూర్వకముగా ... "నా రాష్ట్రము ... విధభాషలకు ... నానావిధ జాతుల ప్రజలను ... యొట్లు ... అన్నిభాషలను ఒకే ... లో నేను చూచెదను. ... ఉర్దూయొక్క ... ముఖ్యమును స్మరణకు తెచ్చుచు శ్రీవారి ... తమ విద్యాశాలలో ప్రవేశింపజేయగలరని నమ్మినాననిరి-

ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయ చట్టమును అమలునందు తెచ్చుటకు కోరిరి మరియు యూనివర్సిటీ సెనేట్ సిండికేట్లలో ఉద్యోగేతరులను చేర్చుటకుగాను ప్రార్థించిరి

విద్యార్థులకు రాజకీయములతో సన్నిహిత సంబంధముండకూడదనుచూ "విద్యార్థులు తమ విద్యాభ్యాస కాలమునందు రాజకీయములను అధ్యయనము చేయవచ్చును; కాని రాజకీయ కలాపములందు పాల్గొనరాదు అని విద్యార్థులయొక్క పని విద్యానంతరము చేయవలసినపని- పూర్వ విద్యార్థులు విద్యాభ్యాస సమయమున రాజకీయసంస్థలలో వివిధ ... పాల్గొనుట తమకు ... సర్వమున ... చూపజాలదు

విద్యార్థి దశయందే శాంతి నియమములను సరిగా పాటించుటకు అలవాటుపడినవారుభవిష్యత్తునందు పౌరులుగా రాష్ట్రీయ సమస్యలను సుభముగా పరిష్కరింపగలరు

ప్రారంభోత్సవానంతరము గోస్వామిరాజా ధనరాజ్‌గిర్జిగారు సమగ్రా విద్యా రాష్ట్రాభివృద్ధికి అత్యంత ముఖ్యమైనదనిరి- శ్రీ శ్రీ శ్రీ ము-ఘ-వ- నైజాం ప్రభువుగారి విద్యా మండలి అభివృద్ధి యెంత వరకున్నదో తెలుపుచు దానికి ఉదాహరణము ఉస్మానియా విద్యాపీఠమేననియు నుడివిరి- సర్వజన భావయగు ఉర్దూ ఉస్మానియా విద్యాపీఠము నందు బోధక భాషగా నున్నట్లులే ఆయా ప్రాంతముల శాలలయందు ఆయా మాతృభాషలైన తెలుగు కన్నడ, మహారాష్ట్రములే బోధక భాషగా నుంచవలయునని కోరిరి- యుద్ధానంతర పునర్నిర్మాణ క్రమమునందు విద్యకు ముఖ్యస్థానము ఇవ్వదనియు, అందులకు రాష్ట్రీయ ప్రజలు తమ సహాయమునొసంగవలయుననియు తెలుపుతూ తమ యుపన్యాసమును ముగించిరి-

మహాసభ నిజయువంతముగా నడచుటకై వివిధ ప్రముఖులనుండి వచిన సందేశములు చదువబడినవి-

గ్రామాలలో కామ్రేడ్ల ప్రచారము

శ్రీ వరంగల్ కు మూడు మైళ్ళ దూరము లోనున్న గ్రామము ... ఒకగ్రామములో రంగారెడ్డి ... ప్రచారం సాగిస్తున్నారు మేము గాంధీవాదులము జాతీయవాదులము అస్తికులము అని ఆంధ్రమహాసభలో ప్రాథమిక సభ్యులుగా చేర్పించుకొంటూ ఆటుపిమ్మట కమ్యూనిజం సిద్ధాంతాలు చాటుతున్నారు రైతుల వద్దకుపోయి మీకు సేవచేస్తాము మీకు మేలు చేస్తాము మీకు కావలసిన పనులు చేస్తాము అనిచెప్తూ మీవద్ద యెంతధాన్యమున్నదని అడుగుతూ రైతుల వద్ద డబ్బులాగుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు

జగత్యాల

౨౬-౧౧-౪౪ వ రోజు బహిరంగసభ బజారు అంగడివీధి యందు హిందూముస్లిం ఐక్యతవిషయమై జరుపబడినది. అధ్యక్షులు బి. ఎల్లారెడ్డి గారు, సమావేశకులు యస్. భూపతిరెడ్డిగారు మీ ఉపన్యాసములు గాంభీర్యముగా జరిగినవి. రాజలింగముగారు కరీంనగరం ... ఆ. స. ప. ఉప ... దర్శిగారి పాటలు రైతులకు ... ప్రజలకు ఆనందము కలిగింపజేసినవి.

౨౭-౧౧-౪౪ వ తేదీనుండి అంగడివీధిలో గ్రామప్రముఖులు, స్థానిక ఆఫీసరులు సమావేశమై బీటు స్థాపించిరి. ఇంతవరకు ఇచ్చట బీటులేకుండెను. ఈబీటువలన పరిసరగ్రామ రైతులకు తమధాన్యము తెచ్చి అమ్మటకు మంచివీలు సౌకర్యము కలిగినది. స్థానిక వర్తకులకుగూడ సౌకర్యము లభించినది,

మిర్యాలగూడెములో సత్యార్థప్రకాశిక నిషేధసభ

శ్రీ తారణనామసంవత్సర మార్గశిర శు॥ ౧౦ సోమవారం రాత్రి ౧౦ గం॥ల కు స్థానిక ... ములో స్థానిక ఆర్యసమాజ ప్రధానులయిన శ్రీమాన్ జె. అనంతనారాయణగుప్త హైకోర్టు వకీలుగారి అధిపత్యమున శ్రీమహర్షి స్వామిదయానంద సరస్వతిగారిచే విరచితంబగు జగదేకఖ్యాత అమూల్యగ్రంథమగు సత్యార్థప్రకాశ ... యమును గురించి సింధు ప్రభుత్వమువారు చేసిన నిషేధన ఉత్తరువు ఖండనగురించి పౌరుల సమావేశము జరిగినది. ఈసభలో నానాప్రముఖులు పాల్గొనిరి.

... Printed and Published by ... Ramakrishna Reddy at the ... Hyderabad-Dn ...